

PRIPOROČILA ZA UKREPANJE

ZA DOSLEDNO IZVAJANJE 1. ODS. 11. ČL. PROTOKOLA
„VARSTVO NARAVE IN UREJANJE KRAJINE“
V CELOTNEM ALPSKEM PROSTORU

KOLOFON

Stalni sekretariat Alpske konvencije

Herzog-Friedrich-Straße 15

A-6020 Innsbruck

Tel.: +43 (0)512 588 589-12

Fax: +43 (0)512 588 589-20

Izpostava v Bolzanu / Bozenu

Viale Druso / Drususallee 1

I-39100 Bolzano / Bozen

Tel.: +39 0471 055 357

Fax: +39 0471 055 359

www.alpconv.org

info@alpconv.org

Financirano s strani Nemškega predsedstva Alpski konvenciji 2015–2016:

Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in jedrsko varnost

Bavarsko ministrstvo za okolje in varstvo potrošnikov

Grafično oblikovanje in tisk: Kultig Werbeagentur

Fotografije: Julien Pouille, Davide Ballardini, Pier Nicolò Franzutti, BMUB: Sascha Hilgers, Wolfgang Gasser, Anna Tumler, Wolfger Mayrhofer

© Stalni sekretariat Alpske konvencije, 2017

Höchster Standard für Ökoeffektivität.
Cradle to Cradle™ zertifizierte
Druckprodukte innovated by gugler.
Bindung ausgenommen

greenprint*
klimapositiv gedruckt

UVOD

Alpe so v mnogih pogledih nekaj posebnega. Združujejo lepoto in raznolikost v edinstvenem življenjskem, gospodarskem, kulturnem in sprostitvenem prostoru v osrčju Evrope.

Z Alpsko konvencijo in njenimi izvedbenimi protokoli so se alpske države poleg varstvu okolja zavezale tudi družbenemu in kulturnemu nadaljnjemu napredku ter gospodarskemu razvoju alpskega prostora. Ker škode v ekosistemu Alp ne bo mogoče odpraviti, ali pa jo bo mogoče odpraviti le z veliko dela, visokimi stroški in praviloma v daljšem časovnem obdobju, je pomembno med gospodarskimi interesi in ekološkimi zahtevami poiskati dolgoročno vzdržno ravnovesje. Alpska konvencija s svojimi izvedbenimi protokoli predstavlja za to vsekakor soliden pravni okvir.

V praksi pa je treba ta okvir napolniti z življenjem. Odbor za preverjanje je osrednji pravni organ Alpske konvencije. Poleg njegove funkcije preverjanja podpira alpske države pri upoštevanju režima Alpske konvencije. V tej zvezi je Odbor za preverjanje v času nemškega predsedovanja obravnaval bistvena vprašanja s področja varstva narave.

Predložena *Priporočila za ukrepanje za dosledno uporabo 1. odst. 11. čl. Protokola Varstvo narave in urejanje krajine v celotnem alpskem prostoru* predstavljajo zaključke, ki jih je Odbor za preverjanje povzel iz obravnave posameznega primera, pri katerem je obravnaval bistvena vprašanja glede ohranjanja obstoječih zavarovanih območij.

V priporočilih za ukrepanje, ki jih je sprejela XIV. Alpska konferenca v Grassau (Nemčija), predstavlja Odbor za preverjanje praktična pojasnila temeljnih pojmov in predpisov, ki vsem deležnikom na nacionalni, regionalni, lokalni in občinski ravni omogočajo, da pravno varno uresničujejo zadevne zahteve Protokola „Varstvo narave in urejanje krajine“. V priporočilih za ukrepanje je Odbor za preverjanje razvil konkretna merila, ki bodo pomagala in olajšala sprejemati pravno varne odločitve pri načrtovanju v skladu s Protokolom „Varstvo narave in urejanje krajine“. Ta priporočila za ukrepanje je mogoče uporabiti pri načrtovanju, izvajanju in preverjanju projektov in spremljajočih procesov odločanja v alpskem prostoru, da bi zagotovili doseganje rezultatov v luči režima Alpske konvencije.

dr. Marcus Schroeder

predsedujoči Odbora za preverjanje 2015–2016

PRIPOROČILA ZA UKREPANJE ZA DOSLEDNO IZVAJANJE 1. ODS. 11. ČL. PROTOKOLA „VARSTVO NARAVE IN UREJANJE KRAJINE“ V CELOTNEM ALPSKEM PROSTORU

Prvi odst. 11. čl. Protokola „Varstvo narave in urejanje krajine“ (Protokol o varstvu narave) Alpske konvencije se glasi:

"Pogodbenice se zavezujejo, da bodo ohranjale, urejale in po potrebi razširjale obstoječa zavarovana območja v skladu z njihovo namembnostjo in po možnosti ustanovljale nova zavarovana območja. Sprejemale bodo vse ukrepe, potrebne za preprečevanje nastajanja škode ali uničevanja teh zavarovanih območij."

Odbor za preverjanje je ob upoštevanju zaključnega poročila, pripravljenega k zahtevku o spremembah Uredbe za zavarovano krajinsko območje „Egartenlandschaft um Miesbach“¹ pripravilo naslednja priporočila za ukrepanje za dosledno izvajanje 1. odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave v celotnem alpskem prostoru:

1. Protokol o varstvu narave Alpske konvencije je treba kot del pogodbenega prava v okviru mednarodnega prava razlagati v skladu s pravili za tolmačenje mednarodnega prava, kot to opredeljuje Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb (DKMP). V skladu s 1. odst. 31. čl. DKMP je treba tolmačenje Protokola o varstvu narave zato razumeti „v dobri veri v skladu z običajnim pomenom izrazov v mednarodni pogodbi v njihovem kontekstu ter glede na njen predmet in namen“.
2. Vsaka pogodbenica je po začetku veljavnosti Protokola o varstvu narave in urejanju krajine zase zavezana, da učinkovito izvaja 1. odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave in poskrbi za to, da bodo te določbe upoštewane v vseh relevantnih postopkih. Ta obveznost obstaja neodvisno od dejstva, ali pogodbenice menijo, da se ta določba uporablja neposredno v nacionalnem pravnem redu ali ne. Prav v primeru, če pogodbenica zanika neposredno uporabnost, je treba sprejeti ustrezne ukrepe, da se kljub temu zagotovi upoštevanje takšne določbe.
3. Pojem „obstoječe zavarovano območje“ v smislu 1. odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave zajema ne glede na to poimenovanje vse oblike zavarovanih območij. Praviloma določeno območje zavaruje, torej uvede varstveni režim, zadevni pristojni nacionalni organ.

4. Namen varstva zavarovanega območja praviloma izhaja iz pravnega akta, ki uvaja varstveni režim, ali iz zakonskih podlag, na katerih temelji varstveni režim. Ob tem je treba za zavarovana območja, ki so v določeni pogodbenici obstajala že v času veljavnosti Protokola o varstvu narave, uporabiti namen varstva, ki je bil relevanten v tem času. Za kasneje oblikovana zavarovana območja je odločilnega pomena namen varstva v času uvedbe varstvenega režima za to območje.

5. Prvi odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave in urejanju krajine opredeljuje mednarodno pravno zavezo glede ohranjanja zavarovanih območij v smislu njihovega namena varstva. Ta zaveza velja tako formalno, torej glede pravnega statusa, kot tudi materialno, torej z vidika zavarovanih dobrin. Zgolj formalno ohranjanje zavarovanega območja tako ne zadošča, če se zaradi materialnih škodljivih vplivov ne ohranja namen varstva tega zavarovanega območja.

6. Prvi odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave ne pomeni absolutne prepovedi uvajanja sprememb. Vsako spremembo je treba tako preveriti v smislu konkretnega namena varstva zavarovanega območja. Vsekakor pa so prepovedani ukrepi, ki so po svoji kakovosti, intenzivnosti ali prostorski razširjenosti v nasprotju z namenom varstva zavarovanega območja. Da bi zavarovana območja ohranjali v smislu njihovega namena varstva, je treba spremembe izvajati v smislu koordiniranega skupnega koncepta, da bi bilo tudi pri kumulativni oceni vseh ukrepov zagotovljeno, da se še naprej ohranja namen varstva zavarovanega območja.

7. V tej luči Odbor za preverjanje da pobudo, da se pri prihodnjem preverjanju vprašanj spremem ohranjajo zavarovana krajinska območja v smislu njihovega namena varstva, upoštevajo naslednja merila:

- bolj obsežno ko projekt vpliva na podobo krajine,
- močnejše ko so prizadete površine, kjer je posebej izrazit specifičen krajinski značaj zavarovanega območja,
- večja ko je površina, na kateri so izvedli trajne gradbene ukrepe,
- manj ko je projekt del organske rasti obstoječih omejenih poseljenih površin,
- bolj ko je zavarovano območje v bližini zadevnega projekta v preteklosti že bilo deležno negativnih sprememb ali izgub površin

tem bolj je treba izhajati iz domneve, da gre za zmanjšanje namena varstva.

8. Pri določanju novih zavarovanih krajinskih območij v prihodnje ali ob novelah pravnih podlag za obstoječa zavarovana krajinska območja na področju veljavnosti Protokola o varstvu narave utegne biti upoštevanje meril, navedenih v točki 7, koristno. V tej zvezi bi bilo mogoče identificirati površine in element znotraj zavarovanih območij, kjer je specifični krajinski značaj še posebej izrazit oz. tiste površine, ki so še posebej pomembne za opredelitev značaja določenega zavarovanega območja.

9. Prav tako Odbor za preverjanje priporoča, da se s temi priporočili za ukrepanje k 1. odst. 11. čl. Protokola o varstvu narave s pomočjo ustreznih ukrepov prenosa znanja seznani širša javnost, zlasti relevantni odločevalci in uporabniki s pravnega področja.

Alpska konvencija je mednarodna pogodba, ki so jo sklenile alpske države (Avstrija, Francija, Italija, Liechtenstein, Monako, Nemčija, Slovenija in Švica), ter EU za trajnostni razvoj in zaščito Alp.

Stalni sekretariat Alpske konvencije
Herzog-Friedrich-Straße 15
A-6020 Innsbruck
Tel.: +43 (0)512 588 589-12
Fax: +43 (0)512 588 589-20

Izpostava v Bolzanu / Bozenu
Viale Druso / Drususallee 1
I-39100 Bolzano / Bozen
Tel.: +39 0471 055 357
Fax: +39 0471 055 359

www.alpconv.org
info@alpconv.org